

POSTANOWIENIE

29 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 29 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D. R.
przeciwko P. R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. R.
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 15 listopada 2022 r., II Ca 1615/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego P. R. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2023 r., II USK 109/23).

Zdaniem skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej przejawiała się w tym, że Sądy obu instancji wadliwie zastosowały art. 720 k.c. Według autora skargi kasacyjnej „regulację tę sądy I i II instancji zastosowały samoczynnie, nie zważając ani na brak powołania się na nią przez powoda w toku obydwóch postępowań, ani też na brak wykazania w toku tych postępowań koniecznych dla

zaistnienia umowy pożyczki elementów stanowiących *essentialia negotii* tej umowy. To błędne ustalenie wywołało skutek w postaci oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.”

Skarżący nie przedstawił przekonujących, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu, a na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19).

Art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. nakłada na powoda obowiązek określenia żądania oraz przytoczenia okoliczności faktycznych żądanie to uzasadniających. Zakres żądanej ochrony prawnej określa zarówno przedmiot postępowania, jak i przedmiot orzekania i tym zakresem sąd jest związany. W świetle art. 321 § 1 k.p.c. zakaz orzekania ponad żądanie dotyczy bądź samego żądania (*petitum*), bądź jego podstawy faktycznej (*causa petendi*). Granic przedmiotu orzekania nie wyznacza natomiast kwalifikacja prawna żądania i do jej określenia zastosowanie mają zasady *da mihi factum ego dabo tibi ius* oraz *iura novit curia*. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie zawierają przepisu nakazującego powodowi wskazanie podstawy prawnej roszczenia, lecz w sytuacji jego wskazania nie pozostaje to bez wpływu na przebieg i wynik sprawy, bo pośrednio określa, jakie są istotne okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu. Podanie jednak określonej podstawy faktycznej nie oznacza, że powód poddaje pod osąd sądu tylko te fakty, które mogą służyć zastosowaniu przez niego wskazanej normy prawa materialnego. Sąd nie jest związany podstawą prawną podaną przez powoda i powołana podstawa faktyczna, która może być kwalifikowana według różnych podstaw prawnych, uzasadnia rozważenie ich przez sąd i zastosowanie jednej z nich, nawet odmiennej od podanej przez powoda nie narusza art. 321 § 1 k.p.c. (wyroki Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2003 r., V CKN 115/01, z 16 września 2009 r., II CSK 189/09, Palestra 2009, nr 11 - 12, poz. 276, z 23 lipca 2015 r., I CSK 549/14, z dnia 25 czerwca 2015 r., V CSK 528/14, z 30 listopada 2016 r., III CSK 351/15). Nie sposób zatem czynić sądowi zarzutu, że „zastosował regulację samoczynnie, nie zważając na brak powołania się na nią przez powoda w toku obydwóch postępowań.”

Rozpoznając skargę kasacyjną Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani do badania prawidłowości ustaleń faktycznych, ani do oceny dowodów dokonanych przez sąd odwoławczy. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego, jest *a limine* niedopuszczalny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., I CSK 955/22).

Uznać zatem należy, że w oparciu o argumentację przedstawioną powyżej nie zachodzą wskazywane przez skarżących przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)